

**CIUTADANIA MUNDIAL
ÈTICA GLOBAL PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE**

DECLARACIÓ DE LA COMUNITAT BAHÀÍ D'ESPANYA

PREÀMBUL

Ciutadania Mundial: Ètica Global per al Desenvolupament Sostenible és una declaració de la Comunitat Bahà'í com a complement del Programa 21, subscrit pels països participants a la Cimera per la Terra, a Rio de Janeiro el 1992.

El Programa 21 va ser la resposta de la comunitat mundial a la petició per part de les Nacions Unides per elaborar una estratègia per aturar i invertir els efectes de la degradació del medi ambient, "en el context de la intensificació dels esforços nacionals i internacionals per promoure un desenvolupament sostenible i ambientalment racional a tots els països".

La Comunitat Bahà'í té la convicció que no és possible cap mena de desenvolupament sense un rerafons ètic que el sustenti. Tot desenvolupament econòmic i social s'ha de produir fermament entrellaçat amb un desenvolupament moral dels individus mateix. Cal recordar la declaració recent subscrita a la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Social a Copenhaguen: "Recordem que les nostres societats han d'atendre més eficaçment les necessitats materials i espirituals de les persones (...)", i "Nosaltres, Caps d'Estat i de Govern, declarem que sostenim una visió política, econòmica, ètica i espiritual del desenvolupament social, (...)".

La present declaració pretén introduir una idea nova a les discussions sobre el desenvolupament sostenible. Tan sols representa, per tant, un aspecte entre els diversos aspectes amb què la reflexió de la Comunitat Bahà'í espera contribuir a un diàleg permanent.

Entre les aportacions anteriors de la Comunitat Bahà'í cal citar les declaracions següents: *La Carta de la Terra: Legislació internacional per al medi ambient i el desenvolupament; Dones i homes: Corresponsabilitat per a un planeta saludable; El desenvolupament sostenible i l'esperit humà.*

CIUTADANIA MUNDIAL ÈTICA GLOBAL PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

El desenvolupament sostenible és un procés de desenvolupament global dirigit a un aprofitament òptim dels recursos disponibles (naturals, tecnològics i humans) que sigui compatible amb el manteniment i la renovació de les fonts que el nodreixen.

La Comunitat Bahà'í, convençuda que la Ciutadania Mundial és el pròxim pas en l'evolució social de la humanitat, i així mateix convençuda que el desenvolupament sostenible conseqüent tan sols és possible amb aquest fonament, recomana emfàticament la promoció d'aquest ideal mitjançant campanyes d'educació i de conscienciació.

LA CIUTADANIA MUNDIAL: VISIÓ DE REALITAT

L'empresa més gran que ha d'emprendre la comunitat mundial en aquests moments no és cap altra que reunir els ingents recursos financers, tècnics, morals i humans necessaris que possibilitin el desenvolupament sostenible. Aconseguir-ho tan sols serà factible si el món cultiva un sentit més pregon de les seves responsabilitats pel que fa al planeta i al benestar de la família humana.

Aquest sentit de responsabilitat creixerà i madurarà tan sols quan es reconegui que la humanitat és una i quan, per tant, s'apliqui una visió integradora de la societat basada en la pau i la prosperitat de tothom. Sense una ètica global, les persones seran incapaces de participar activament en el procés mundial de desenvolupament sostenible.

Els coneixements científics i tècnics, bé que indispensables, no basten tots sols per fer realitat el desenvolupament sostenible. Els suports que serveixen de fonament per a aquests desenvolupaments són els valors ètics, i en particular conceptes com "ciutadania universal", "humanitat comuna" o "unitat en la diversitat".

A partir d'aquí, i un cop assumida la necessitat d'una ètica global, suggerim que la comunitat mundial adopti l'expressió «ciutadania mundial» com a resum i exponent dels principis, valors, actituds i formes de conducta que els pobles del món han d'incorporar al seu ésser per fer realitat el creixement sostenible.

La *ciutadania mundial* comença quan s'accepta la unitat de la humanitat i la interrelació amb les nacions de la «nostra llar, la Terra». (1) El principi de *ciutadania mundial* promou l'expressió d'un patrimoni sa i legítim; però alhora insisteix en una lleialtat més gran: l'amor per tota la humanitat. Aquesta lleialtat, però, no suposa renúncia a altres lleialtats autèntiques, ni eliminació de la diversitat cultural, abolició de l'autonomia nacional o imposició de la uniformitat. Té per divisa la «unitat en la diversitat». La *ciutadania mundial* abraça els principis de justícia social i econòmica, tant fora com dins de les nacions; pressuposa l'adopció no conflictiva de decisions a tots els nivells de la societat; comporta la igualtat dels sexes i l'harmonia entre les ètnies, races, nacions i confessions religioses; i requereix una certa voluntat de sacrifici pel bé comú. Hi ha altres aspectes de la *ciutadania mundial* que promouen l'honor i la dignitat, l'entesa i l'amistat, la cooperació i la honradesa, la compassió i el desig de servei entre els homes.

Per això propiciar l'ideal de *ciutadania mundial* és una forma pràctica de treballar per un desenvolupament sostenible. En la mesura en què la manca d'unitat, l'antagonisme i l'esperit provincià caracteritzin les relacions socials, polítiques i econòmiques entre les

nacions, qualsevol pauta de desenvolupament sostenible resultarà impracticable. Ja fa un segle Bahà'u'llàh va advertir: «**El benestar, la pau i la seguretat de la humanitat són inabastables, si abans no se n'estableix fermament la unitat**». Únicament a partir dels fonaments de la veritable unitat, harmonia i entesa entre els diversos pobles de la Terra es podrà erigir una societat global sostenible.

Per tant, recomanem que el concepte de *ciutadania mundial* sigui impartit a totes les escoles i que la unitat de la humanitat (el principi clau sobre el qual reposa la noció mateixa de ciutadania mundial) sigui constantment reafirmada a totes i a cadascuna de les nacions.

No és un concepte nou. Està implícitament i explícitament contingut en tota una plèthora de declaracions i d'acords, incloses les paraules inicials de la Carta de les Nacions Unides, que afirmen: «Nosaltres, els pobles de les Nacions Unides (...)». Una multitud d'ONGs, científics, acadèmics, associacions de ciutadans, artistes, educadors i periodistes ja fa temps que treballen en pro d'aquesta causa que no coneix barreres culturals. No obstant això, aquest desplegament d'esforços necessita adquirir més impuls. S'ha de dissenyar una campanya permanent destinada a cultivar el sentiment de *ciutadania mundial*. Aquesta campanya ha d'incloure tots els sectors de la societat, siguin d'àmbit local, nacional o internacional.

PROMOCIÓ DE LA CIUTADANIA MUNDIAL

EDUCACIÓ

L'educació (formal, no formal i informal) constitueix el mitjà més efectiu de modelar la conducta, els valors, les actituds i els coneixements bàsics que necessiten els pobles del món per conjugar els seus interessos amb els de la humanitat i del planeta.(2) A partir d'aquesta perspectiva a llarg termini, totes les parts responsables, des de les Nacions Unides mateix fins als governs i les institucions educatives, haurien de procurar que el principi de *ciutadania mundial* adquireixi carta de naturalesa en l'educació normal de tots els nens.

Sobre la base del principi de la unitat de la humanitat, aquests programes inculcaran valors com la tolerància i la germanor, cultivaran l'amor i el respecte per la riquesa present als sistemes religiosos, culturals i socials del món, i també reforçaran els aspectes de les tradicions que contribueixin més a fer viable una civilització mundial. Hauran d'impartir el principi d'«unitat en la diversitat», veient-hi la clau que ha d'enriquir els vincles que uneixen les nacions i la comunitat mundial. Hauran d'eliminar tots els estereotips basats en la religió, la cultura, la raça, la nacionalitat o l'origen ètnic. Hauran de transmetre una ètica de servei orientada cap al bé comú. Així mateix, hauran de fer comprendre que la *ciutadania mundial* comporta drets i responsabilitats. Aquests programes i activitats hauran de partir dels esforços positius que faci cada país i remarcar els assoliments tangibles obtinguts, inclosos els models d'unitat religiosa, nacional, racial i ètnica. Convindrà recalcar el paper destacat de les Nacions Unides com a promotora de la cooperació i de l'entesa internacionals. S'haurà de concedir una atenció molt especial a les metes universals, als objectius i programes d'aquesta institució, amb èmfasi al seu valor actual per als pobles i les nacions del món. Així mateix, s'haurà d'insistir en les funcions que aquesta institució ha d'anar assumint a mesura que el món es fa més petit.

CONSCIENCIACIÓ PÚBLICA

Les persones s'han de reconèixer com a ciutadans mundials i comprendre les seves responsabilitats personals en la promoció del desenvolupament sostenible. Les campanyes destinades a sensibilitzar l'opinió a l'entorn dels reptes que comporta el concepte de *ciutadania mundial* han de recórrer a tots els mitjans d'informació i les manifestacions artístiques al seu abast (ràdio, televisió, xarxes de comunicació electrònica, llibres, revistes, cartells, fulletons, teatre i cinema). Aquestes campanyes haurien d'aconseguir la participació del món de l'espectacle, d'empreses publicitàries, de mitjans d'informació (tradicionals i no tradicionals), la totalitat del dispositiu de les Nacions Unides, totes les nacions membres, les ONGs i personalitats populars. Haurien d'arribar a les llars, als llocs de treball, als espais públics i a les escoles.

Les línies mestres que acabem de recomanar i amb les quals es defineix el concepte de *ciutadania mundial* haurien de ser aptes perquè es puguin fer servir en aquesta mena de campanyes públiques de conscienciació, i per tant han de servir també com a referència fonamental de tots els programes empresos pels mitjans d'informació. Als quals s'hauria d'animar a adoptar les directrius de la *ciutadania mundial*, ja que han contribuït notablement a elevar la consciència pública pel que la a la interdependència global i als reptes enormes que afronta la comunitat mundial.

Els mitjans d'informació tenen la responsabilitat d'ajudar les persones a comprendre que la diversitat no té per què ser una font de conflicte, sinó que més aviat pot i ha de servir, ara, com a recurs per al desenvolupament sostenible. Una forma d'aconseguir-ho és centrant l'atenció en iniciatives de cooperació que pel seu tarannà constructiu i integrador donin fe de la capacitat de la humanitat de treballar i fer front als reptes enormes que té al seu davant.

En aquest sentit, els mitjans d'informació haurien de fer conèixer a la comunitat mundial la identitat veritable de les Nacions Unides i fins quin punt són prometedores les seves possibilitats. Les Nacions Unides es van establir sobre la base de grans ideals informats per la visió d'un món pacífic i pròsper. Gràcies al marc de comunicació i de col·laboració que propicia, així com als projectes creadors innumbrables que ha anat fomentant, l'ONU ha contribuït notablement a la comprensió, l'esperança i la bona voluntat mundials. Tot i així, la humanitat en general coneix poc els seus assoliments.

EL REPTE DE LA CIUTADANIA MUNDIAL

En conclusió, la *ciutadania mundial* és un concepte tan dinàmic i estimulant com ho poden ser les oportunitats que té al seu davant la comunitat mundial. La saviesa aconsella que nosaltres, els pobles i les nacions del món, adoptem amb coratge els principis que la informen i que ens hi deixem guiar en tots els aspectes de les nostres vides: des de les nostres relacions personals i comunitàries fins als afers nacionals i internacionals; des de les nostres escoles, llocs de treball i mitjans d'informació fins a les nostres institucions legals, socials i polítiques. Nosaltres, per tant, instem i animem totes les institucions a incorporar el principi de *ciutadania mundial* a tot l'espectre de les seves activitats i programes.

La Comunitat Bahà'í, que fa un segle que promou la *ciutadania mundial*, queda de molt bon grat a disposició del Govern, de les ONGs i d'altres organitzacions per desenvolupar més àmpliament els conceptes continguts en aquest document; per proporcionar models pràctics d'unitat racial, religiosa, nacional i ètnica per al desenvolupament sostenible; i per participar en consultes relacionades amb aquest tema d'importància capital. Com a comunitat global que abraça la diversitat de la humanitat i comparteix una visió comuna, la Comunitat Bahà'í continuarà promovent el desenvolupament sostenible i animant les persones a veure's a si mateixes com a ciutadans d'un sol món i constructors d'una civilització justa i pròspera.

NOTES

- 1 - *Declaració de Rio sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament*, preàmbul.
- 2 - El *Programa 21*, declaració subscrita pels participants a la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament, afirma: «L'educació (...) s'hauria de reconèixer com el procés mitjançant el qual els éssers humans i les societats arriben a assolir el màxim de les seves capacitats. L'educació és fonamental per a la promoció del desenvolupament sostenible i la millora de la capacitat de les persones davant els afers que afecten el desenvolupament i el medi ambient. Tant l'educació formal com la no formal resulten indispensables per canviar l'actitud de les persones (...) També és indispensable per a l'assoliment d'una sensibilització ètica i mediambiental, així com per a la plasmació de valors i actituds, destreses i conductes en harmonia amb el desenvolupament sostenible, i per a la participació efectiva en la presa de decisions. Perquè sigui eficaç (...) l'educació (...) s'hauria d'ocupar de la dinàmica del medi ambient socioeconòmic, tant físic com biològic, i el desenvolupament (inclosa la dimensió espiritual) humà».